

Inleiding tot de plaatsingslijst van het *Archief van Architectenbureau J.A. en H.H.J. Lelieveldt*, Stadsarchief Rotterdam, inventarisnummer 5017; voor inzage neem contact op met archief: <http://stadsarchief.rotterdam.nl/collectie/archieven>

door Philomeen Lelieveldt, april 2016

Begrip	Uitwerking
1. Samenvatting van de inhoud (max 50 woorden)	Dit archief ontstond in 1928 toen J.A. Lelieveldt zich als bouwkundige in Hilligersberg vestigde. Het bureau legde zich toe op het ontwerpen en verbouwen van melkfabrieken, bedrijfspanden, woonflats, horecagelegenheden, Rooms-Katholieke kerken, woonhuizen, winkelpanden, scholen, sporthallen, gezinsvervangende tehuizen en enkele villa's. In 1996 werd het bureau beëindigd.
2. Taal en schrift	Alle stukken zijn in het Nederlands, met uitzondering van enkele stukken over Sterovita Casablanca (Frans)
3. Elders in bewaring zijnde archiefstukken	n.v.t.
4. Geschiedenis van de archiefvormer	Dit archief bevat bouwtekeningen, correspondentie, foto's, dia's en films, financiële jaarverslagen en documentatie over de ontwerpen die gemaakt zijn door architect Johannes Antonius (roepnaam Jan) Lelieveldt (15 april 1900 – 17 maart 1970) en zijn zoon Herman Hendrik Jan (roepnaam Herman) Lelieveldt (12 mei 1928 - 7 juli 2014). Het betreft grotendeels bouwprojecten in en rond Rotterdam en daarnaast enkele projecten elders in Nederland (Arnhem, Nijmegen, Boxtel, Tilburg, Waalwijk en Arnhem) en in het buitenland. Tussen 1928 en 1964 was het architectenbureau J.A. Lelieveldt gevestigd in Hilligersberg. In 1964 verhuisde het bureau naar de Voorschoterlaan 44 in Rotterdam Kralingen, en werd door de oprichter een maatschap aangegaan met zijn zoon, H.H.J. Lelieveldt, die met zijn gezin boven het kantoor ging wonen en vanaf januari 1969 de directie vormde. Na het overlijden van zijn vader in 1970 zette Herman Lelieveldt het bureau voort tot 1996. Na die datum was er geen personeel meer in dienst, maar werd door H.H.J. nog tot december 2000 bouwkundig advieswerk gedaan. Van 1980 tot en met 1992 huurde het bureau de tweede verdieping van de pastorie van de R.K. Lambertus, aan de Hoflaan 121, daarna verhuisde het bureau terug naar de Voorschoterlaan.
5. Geschiedenis van het archief	Het archief is altijd meeverhuisd met het kantoor. Projecten kregen een werknummer dat op de bouwtekeningen en alle andere gerelateerde stukken werd geplaatst, die werden opgeborgen in ordners en archiefdozen met corresponderende nummers. Vanaf 1993 werden de archiefdozen en ordners opgeslagen in een garage. Het is tussentijds enkele keren op weinig systematische wijze uitgedund. De financiële administratie en personeelsdossiers waren al nagenoeg geheel verwijderd, met uitzondering van enkele grootboeken en kostenboeken en de financiële jaarverslagen. De fotodocumentatie is nagenoeg compleet. Tevens maken bouwtekeningen, films, dia's,

	fotonegatieven en glasnegatieven van 1928 tot 1996 deel uit van het archief.
6. Geschiedenis van de ordening en beschrijving	<p>Het archief is in de periode 2012 – 2015 geordend en geselecteerd door H.H.J. Lelieveldt (tot 2014) en zijn dochter P.Lelieveldt. Het archief bestaat uit twee bestanddelen: a) stukken betreffende het architectenbureau Lelieveldt en b) een persoonsarchief van J.A. en H.H.J. Lelieveldt. Ad a:</p> <p>Bij de beschrijving van de bouwprojecten in de plaatsingslijst is de oorspronkelijke nummering van de werken vermeld omdat daarmee op eenvoudige wijze tekeningen en audiovisuele bronnen met elkaar gecombineerd kunnen worden. De klapper “werknummers van A tot Z” [inv.nr. 28] vormde daarbij de leidraad. Het bevat een overzicht van (bijna) alle projecten waaraan ooit gewerkt is. Het betreft een combinatie van een letter met een getal, waarbij de letter hetzij verwijst naar de plaats waar het bouwwerk staat dan wel naar de eerste letter van de achternaam van de opdrachtgever of de naam van het bedrijf. Overigens zijn niet al die projecten ook daadwerkelijk uitgevoerd, de status van de panden is aangegeven in die klapper. De bouwtekeningen en calques zijn hetzij in omslagen ondergebracht dan wel in aparte tekeningendozen, afhankelijk van de wijze waarop ze in het oorspronkelijke archief waren opgeborgen. De zakelijke correspondentie die in enkele losse ordners was bewaard is samengevoegd met de projectdocumentatie, met uitzondering van de ordners met taxaties [inv.nr 23 en 24] en twee ordners met correspondentie die niet aan specifieke projecten gerelateerd kon worden [inv.nr. 25 en 26]. Bij het opmaken van de definitieve inventarislijst is ervoor gekozen de projecten per type bouwproject te ordenen, en daarbinnen zoveel mogelijk chronologisch op startdatum van het project. Op deze manier kan de ontwikkeling van het oeuvre het beste gevolgd worden. Bij de omschrijvingen van de projecten is zo mogelijk ook de naam van de betrokken aannemer opgenomen, de opdrachtgever en de naam van de medewerker van het bureau Lelieveldt die verantwoordelijk was voor (een deel van) het ontwerp. Het bureau had abonnementen op diverse bouwkundige tijdschriften. Deze zijn niet overgedragen aan het archief.</p> <p>Ad b: In het persoonsarchief bevinden zich stukken betreffende de opleiding van de beide architecten en hun werkzaamheden aan het begin van de loopbaan. De bureau-agenda's van J.A. Lelieveldt [inv.nr. 479-483] hebben de vorm van een beknopt dagboek en bieden inzicht in al zijn werkzaamheden, werkafspraken, kasuitgaven tussen 1939 en 1970. Van het persoonsarchief maakt ook deel uit de collectie met fotoalbums, foto's van werken, films en glasnegatieven. J.A. Lelieveldt was een verwoed fotograaf en amateurfilmer en filmde vanaf 1934 niet alleen zijn familie en het sociale leven in Hilligersberg, maar ook belangrijke mijlpalen van enkele werken. (eerste paal, eerste steen, hoogste punt, opening). M.u.v. enkele vakantiefilms zijn alle films en dia's uit de periode tot 1970 overgedragen, in origineel en gedigitaliseerd; Ook H.H.J. Lelieveldt was een filmer, en registreerde</p>

	<p>feestelijkheden rondom bouwprojecten; het dagelijkse leven, familievakanties en bijzondere gebeurtenissen in en rond Rotterdam – Kralingen, van 1961 tot 2000. Van de foto's en dia's van H.H.J. Lelieveldt zijn alleen de werkgerelateerde stukken overgedragen. Van het filmarchief van H.H.J. is alles overgedragen uit de periode tot 1990. Het persoonsarchief is beperkt toegankelijk. De omvang van het archief is circa 7 meter.</p>
7. Verantwoording	<p>De plaatsingslijst is gemaakt door P. Lelieveldt volgens de richtlijnen van het stadsarchief Rotterdam. Er is voor gekozen om een beschrijving te maken per project. De foto's zijn uit de oorspronkelijke plastic fotomappen verwijderd. Wat nog over was van het vooroorlogse archief is geheel bewaard en alleen opgeschoond. Bij het naoorlogs archief zijn van de panden die niet meer bestaan detailtekeningen verwijderd en alleen plattegronden en gevelaanzichten bewaard. In alle dossiers werden briefjes waarmee bouwtekeningen heen en weer werden gestuurd verwijderd, evenals offertes en documentatie van aannemers en bedrijven waarmee niet in zee werd gegaan. Omdat het bureau zich bezighield met renovatie van de katholieke scholen en enkele bedrijfspanden in Rotterdam, bevatte het archief nog verschillende blauwdrukken en kopieën van tekeningen van andere architecten (o.a. Buskens, Van Teeffelen, Margry, de Vries, Kraaijvanger, Granpré Molière). Deze zijn ondergebracht bij het betreffende verbouwingsdossier of, als die afwezig was, in aparte affichemappen. [inv.nrs. 431 en 432] Bij de selectie van de na-oorlogse projecten is ervoor gekozen enkele projecten nagenoeg compleet te bewaren (inclusief de correspondentie) omdat het inzicht geeft in het werkproces van het bureau. Ook werd alle informatie over de beeldend kunstenaars (Adrianus van der Plas, Karl.Gellings; Gerard Héman, Piet Killaars, J. van Berkel, Daan Wildschut, Willem Thijs) met wie is samengewerkt bewaard en apart vermeld. Tijdens de selectie heeft P.Lelieveldt enkele gesprekken gevoerd met H.H.J. Lelieveldt over het architectenbureau, enkele opdrachten en de opleiding tot architect. Deze audiobestanden zullen t.z.t. worden ondergebracht in het archief.</p>
8. Opmerkingen/Aanwijzingen voor de gebruiker	<p>De beperkte openbaarheid betekent dat voor inzage toestemming moet zijn verleend door de contactpersoon van de familie. Van enkele stukken in het a-deel van het archief is vanwege de verwevenheid van persoonlijke en bedrijfsadministratie tot 1970 en de vertrouwelijkheid van personeelsdossiers de toegankelijkheid beperkt. Van het persoonsarchief betreft het, de bureau-agenda's van J.A. Lelieveldt en enkele dossiers, films en dia's.</p>